

**Usmernenie generálneho riaditeľa sekcie vôd
Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky o geotermálnych vodách
a pôsobnosti orgánov štátnej vodnej správy**

Určené: odborom starostlivosti o životné prostredie okresných úradov
Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
Sekcia vôd
Číslo: 3/2020-4
Bratislava, 20.05.2020

Číslo telefónu: 02/5956 3108

**Čl. 1
Všeobecné ustanovenia**

- (1) Geotermálne vody sú podľa § 3 ods. 3 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „vodný zákon“) podzemné vody slúžiace ako médium na akumuláciu, transport a exploataciu zemského tepla z horninového prostredia.
- (2) Definícia geotermálnych vôd je uvedená aj v § 3 písm. e) zákona č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „geologický zákon“) ako podzemná voda s minimálnou teplotou v mieste výveru 20 °C. Ide o definíciu na účely geologického zákona.
- (3) Podľa § 2 písm. j) vodného zákona odpadovou vodou je voda použitá v obytných, výrobných, poľnohospodárskych, zdravotníckych a iných stavbách a zariadeniach alebo v dopravných prostriedkoch, pokiaľ má po použití zmenenú kvalitu (zloženie alebo teplotu), ako aj priesaková voda zo skládok odpadov a odkalísk.
- (4) Ak boli geotermálne vody uznané za prírodné liečivé vody alebo prírodné minerálne vody, vzťahuje sa na ne zákon č. 538/2005 Z. z. o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý je v pôsobnosti Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky.

Čl. 2

- (1) Podľa § 3 písm. a) geologického zákona sa na účely tohto zákona definuje geologické dielo ako povrchové alebo podzemné dielo v zemskej kôre, najmä horizontálne, zvislé a úklonné bankské diela, ryhy, výkopy, odkopy, lomové steny a vrty potrebné na vykonávanie geologických prác. Vrty realizované pri vykonávaní geologických prác nie sú vodnými stavbami a nepovoľuje ich orgán štátnej vodnej správy.

- (2) Zo záverečnej správy geologickej úlohy vyplynie, či geologickými prácami vyhotovený vrt bude v súlade s § 31 geologického zákona zhotoviteľom geologických prác zlikvidovaný po splnení svojho účelu, resp. bude zabezpečený tak, aby po technickom vystrojení mohol slúžiť ako zdroj geotermálnej vody, ktorý umožní osobitné užívanie vôd na základe povolení orgánov štátnej vodnej správy.

Čl. 3

- (1) Orgán štátnej vodnej správy dáva vyjadrenie podľa § 28 ods. 2 písm. e) vodného zákona na určenie prieskumného územia, zväčšenia prieskumného územia alebo predĺženie platnosti prieskumného územia podľa § 21 ods. 2 písm. b) prvého bodu geologického zákona alebo podľa § 28 ods. 2 písm. h) vodného zákona ku geologickým prácam a zemným prácam, ktoré sú vykonávané na inundačných územiach a v ochranných pásmach vodárenských zdrojov. Druh čerpacej skúšky a dobu jej trvania určí projekt geologickej úlohy (odporúča sa poloprevádzková čerpacia skúška nad 21 dní, STN 73 6614). Ak bude predpokladaný čas trvania čerpacej skúšky pri hydrogeologickom prieskume dlhší ako 5 dní, podľa § 21 ods. 1 písm. g) vodného zákona, je na čerpanie podzemných vôd a ich vypúšťanie do povrchových vôd alebo do podzemných vôd potrebné povolenie na osobitné užívanie vôd. Strojové vírtanie studní s dĺžkou nad 30 m je podľa § 3 písm. h) zákona č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov činnosťou vykonávanou banským spôsobom, pričom podľa § 5 ods. 2 tohto zákona činnosť vykonávanú banským spôsobom možno vykonávať na základe oprávnenia, súhlasu, opatrenia alebo povolenia vydaného alebo uloženého rozhodnutím podľa tohto zákona, zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „banský zákon“) alebo podľa osobitných predpisov a podľa § 5a tohto zákona je povinnosť písomne ohlásiť túto činnosť obvodnému banskému úradu príslušnému podľa miesta výkonu činnosti.
- (2) Na odber geotermálnych vôd a vypúšťanie geotermálnych vôd je potrebné povolenie orgánu štátnej vodnej správy podľa § 21 ods. 1 písm. b) prvého bodu a § 21 ods. 1 písm. c) vodného zákona. Ak budú odobrané geotermálne vody odvádzané do povrchových vôd alebo do podzemných vôd, orgán štátnej vodnej správy v povolení určí ukazovatele vypúšťanej vody. Pri povoľovaní vypúšťania geotermálnych vôd do povrchových vôd orgán štátnej vodnej správy určí ukazovateľ teploty vypúšťanej vody podľa kvalitatívnych cieľov povrchovej vody uvedenej v prílohe č. 2 časť C nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 269/2010 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd (ďalej len „NV SR č. 269/2010 Z. z.“) v závislosti od toho, či ide o vody lososové alebo o vody kaprové. Údaje o členení vôd podľa § 3 ods. 3 zákona č. 216/2018 Z. z. o rybárstve a o doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov poskytne orgánu štátnej vodnej správy Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, sekcia vôd, alebo ho možno získať z evidencie rybárskych revírov na adrese: <https://www.minzp.sk/voda/rybarstvo/>. Ukazovatele vyjadrujúce mineralizáciu geotermálnej vody určí orgán štátnej vodnej správy v súlade s imisnými limitmi uvedenými v prílohe č. 5 a v prílohe č. 2 NV SR č. 269/2010 Z. z. Analogicky postupuje orgán štátnej vodnej správy pri povoľovaní vypúšťania odpadových vôd z bazénov, v ktorých bola využitá geotermálna voda, so zreteľom na § 36 vodného zákona a určuje primerane ukazovatele vypúšťanej odpadovej vody podľa NV SR č. 269/2010 Z. z. Pri vypúšťaní geotermálnych vôd do podzemných vôd je potrebné postupovať podľa § 37 vodného zákona a každé povolenie vyhodnocovať individuálne aj vzhľadom na určenie príslušných ukazovateľov kvality vypúšťanej vody.

- (3) Podľa § 21 ods. 2 vodného zákona sa povolenie na osobitné užívanie vôd, ktoré možno vykonávať len s užívaním vodnej stavby, vydá pred vydaním stavebného povolenia na vodnú stavbu alebo súčasne so stavebným povolením v spoločnom konaní. Podľa § 52 ods. 1 vodného zákona je studňa vodnou stavbou. Ak bude vrt po technologickom vystrojení slúžiť ako studňa, stáva sa vodnou stavbou, ktorá umožní osobitné užívanie vôd.
- (4) Konaniu orgánov štátnej vodnej správy budú predchádzať geologické práce, ktoré je oprávnený vykonávať zhotoviteľ geologických prác podľa § 4 geologického zákona. Záverečná správa, ktorá vyhodnotí geologickú úlohu, musí byť vypracovaná podľa prílohy č. 7 vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 51/2008 Z. z., ktorou sa vykonáva geologický zákon v znení neskorších predpisov a je podkladom pre ďalšie konania (územné konania a konania orgánov štátnej vodnej správy).
- (5) Príslušným orgánom štátnej vodnej správy pre vydanie povolenia na osobitné užívanie geotermálnych vôd a stavebného povolenia na vrt (studňu) je okresný úrad v sídle kraja podľa § 60 ods. 1 písm. a) tretieho bodu vodného zákona. K žiadosti o povolenie na osobitné užívanie geotermálnych vôd a stavebné povolenie sa prikladá:
- a) záverečná správa geologickej úlohy a rozhodnutie ministerstva o schválení záverečnej správy s výpočtom množstiev podzemnej vody, ak je odber podzemnej vody nad 1 250 m³ mesačne alebo 15 000 m³ ročne; pre ostatné prípady bude postačovať stanovisko hydrogeológa, (hydrogeologický posudok) vypracovaný oprávnenou osobou podľa § 4 geologického zákona,
 - b) stanovisko správcu vodohospodársky významných vodných tokov podľa § 11 ods. 7 písm. h) vodného zákona,
 - c) stanovisko Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky ako dotknutého orgánu v prípadoch týkajúcich sa ochranných pásiem prírodných liečivých zdrojov a prírodných minerálnych zdrojov,
 - d) iné doklady podľa § 73 ods. 2 vodného zákona.
- (6) Orgány štátnej vodnej správy v správnom konaní postupujú podľa § 73 vodného zákona, podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov a podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov.
- (7) Podľa § 15 ods. 6 vodného zákona orgán štátnej vodnej správy môže z opatrení na zabránenie alebo na obmedzenie vstupu znečisťujúcich látok do podzemných vôd povoliť vyňatie vstupov znečisťujúcich látok do podzemných vôd, ak takéto vypúšťanie znečisťujúcich látok do podzemných vôd nebude ústupkom vzhľadom na dosiahnutie environmentálnych cieľov stanovených pre daný útvar podzemnej vody a ak sa vykoná účinné monitorovanie daných útvarov podzemných vôd; pri povoľovaní sa určia aj podmienky vyňatia vstupov znečisťujúcich látok do podzemných vôd. Evidenciu týchto povolení vedie podľa § 59 ods. 1 písm. v) vodného zákona Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky. Podľa § 15 ods. 7 písm. a) vodného zákona sú to také vstupy, ktoré sú výsledkom spätnej injeckáže vody využívané na geotermálne účely do toho istého kolektora podzemnej vody.
- (8) Zriaďovanie, prevádzka, zabezpečenie a likvidácia zariadení na využívanie geotermálnej energie sú osobitnými zásahmi do zemskej kôry podľa § 34 ods. 1 písm. d) banského zákona.

- (9) Osobitné zásahy do zemskej kôry sú podľa § 2 písm. f) zákona č. 51/1988 Z. z. o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov banskou činnosťou, pričom podľa § 5 ods. 2 tohto zákona banskú činnosť možno vykonávať na základe oprávnenia, súhlasu, opatrenia alebo povolenia vydaného alebo uloženého rozhodnutím podľa tohto zákona, banského zákona alebo podľa osobitných predpisov.

Čl. 4

- (1) Na odber geotermálnej vody a jej vypúšťanie sa vzťahujú ustanovenia § 6 vodného zákona. Podľa § 6 ods. 5 vodného zákona ten, kto odoberá povrchovú vodu alebo podzemnú vodu z jedného odberného miesta v množstve nad 15 000 m³ ročne alebo nad 1 250 m³ mesačne na uspokojovanie osobných potrieb domácnosti a ten, kto odoberá povrchovú vodu alebo podzemnú vodu na základe povolenia podľa § 21 ods. 1 písm. a) prvého bodu, písm. b) prvého bodu a písm. h) až j) alebo využíva osobitné vody, je povinný oznamovať údaje o týchto odberoch a údaje určené v povolení podľa § 21 ods. 2 písm. b) a c) raz ročne poverenej osobe, ktorá ich poskytne správcovi vodohospodársky významných vodných tokov. Podľa § 6 ods. 6 vodného zákona ten, kto vypúšťa odpadové vody alebo osobitné vody do povrchových vôd alebo podzemných vôd v množstve nad 10 000 m³ ročne alebo nad 1 000 m³ mesačne z domácnosti a ten, kto produkuje a vypúšťa odpadové vody, osobitné vody alebo geotermálne vody do povrchových vôd alebo podzemných vôd na základe povolenia podľa § 21 ods. 1 písm. c), je povinný oznamovať údaje o týchto vypúšťaných vodách a údaje určené v povolení podľa § 21 ods. 2 písm. d) raz ročne poverenej osobe, ktorá ich poskytne správcovi vodohospodársky významných vodných tokov.
- (2) Podľa § 79 ods. 2 vodného zákona sa spoplatňuje odber podzemných vôd v množstve nad 15 000 m³ za kalendárny rok alebo 1 250 m³ za mesiac. Sadzbu poplatku za odber podzemných vôd na energetické využitie ustanovuje nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 755/2004 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška neregulovaných platieb, výška poplatkov a podrobnosti súvisiace so spoplatňovaním užívania vôd v znení neskorších predpisov.

Čl. 5

- (1) Vodný zákon neupravuje možnosť určenia ochranného pásma pre geotermálne vody. Na ochranu geotermálnych vôd a na zabezpečenie trvalej a dlhodobej výdatnosti geotermálneho vrtu orgány štátnej vodnej správy využívajú ustanovenia § 28 vodného zákona, pričom vo svojom vyjadrení k prieskumným územiám posudzujú prípadné ovplyvnenie existujúcich zdrojov geotermálnych vôd novými vrtmi, ktoré sa budú realizovať v rámci nových prieskumných území. Ochrana geotermálnych vôd je zabezpečená aj prostredníctvom § 21 ods. 7 písm. b) vodného zákona, nakoľko schválená záverečná správa z geologickej úlohy s výpočtom využiteľných množstiev podzemných vôd je jedným z regulačných dokladov pri povoľovaní ďalších odberov geotermálnych vôd v danom území.
- (2) Geotermálny vodný zdroj, ktorý bol povolený na základe výsledkov hydrogeologického prieskumu a podkladov na odber geotermálnej vody, nie je vodárenským zdrojom a nie je možné postupovať podľa § 32 vodného zákona, ktorý upravuje ochranné pásma vodárenských zdrojov a ktoré sa zriaďujú na ochranu výdatnosti kvality a zdravotnej bezchybnosti vody vodárenských zdrojov.

- (3) Pri kvantitatívnej ochrane geotermálnych vôd, ktoré nie sú podzemnými vodami prednostne určenými na zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou, nemožno postupovať podľa § 55 ods. 2 vodného zákona, podľa ktorého je orgán štátnej vodnej správy oprávnený v záujme ochrany vodnej stavby určiť pásmo ochrany podľa jej povahy a zakázať alebo obmedziť v ňom výstavbu niektorých stavieb alebo činností.

Čl. 6

Podľa prílohy č. 8 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vrty na využívanie geotermálnej energie a geotermálnych vôd do hĺbky 500 m podliehajú zisťovaciemu konaniu a nad 500 m povinnému hodnoteniu; odbery geotermálnych vôd bez limitu podliehajú zisťovaciemu konaniu.

Čl. 7 Účinnosť

Toto usmernenie nadobúda účinnosť dňom jeho vydania.

Ing. Vladimír Novák
generálny riaditeľ sekcie vôd
Ministerstva životného prostredia
Slovenskej republiky